

Kappel Zoltán És Inastársai

Az inastársaimmal vagyok látható a kolozsvári Vasipari Részvénytársaságnál, 1941-ben. Ez egy munkavégzés utáni pillanatfelvétel. Jól látható, amint munkavégzés után egy vödör vízben kezet mosunk. Abban az időszakban ilyenek voltak a higiéniai körülmények a vasgyárban. Egyik társam nevére sem emlékszem már.

A hétéves elemi iskola után elmentem szakiskolába. Akkor tanultam meg a mesterségem. Román fémipari tanonciskola volt. Három évet jártam oda, és a három év után aztán felszabadultam. Ekkor már, 1941-ben, magyar világ volt. A Vasipari Részvénytársaságnál dolgoztam, egészen, ameddig jött a deportálás. Voltak magyar, zsidó és román osztálytársaim is, vegyesen.

Volt nekem egy velem egyidős barátom ottan, egy román. Azért volt barátom, mert egy gyárban dolgoztunk. Nagyon erős pasas volt, és verekedős. A szülei nem Kolozsváron éltek, ő egy inasotthonban lakott. Ebben az időben nagyon sokan jöttek be faluról, és abban az otthonban laktak mind. Közülük sokan legionar legionárius kölykök voltak, és ő is az lett. Verekedni szeretett, s aztán mikor jöttek ki a zsidók az iskolából este, akkor aztán a kapunál megvárták őket, és nagy verekedések voltak. Majdnem mindig megverték őket. Na de aztán egy időben kiderült, hogy én is zsidó vagyok, nem nagyon dicsekedtem vele. S egyszer meg akartak verni, s akkor odajött ő, hogy 'Te, hogyha kezet teszel rá, aztán nem tudom, mi lesz veled'. Ezzel megúsztam a verést is, és már többet engem nem is bántottak, nem is foglalkoztak velem. Akkor jöttek a magyarok is.

Megcsinálták nekem az ellenőrző könyvecskémet. Valószínűleg tévedésből -- mert az Isten nagyon velem volt végig, akármilyen kommunista is voltam egész életemben, hittem az Istenben --, véletlenül beírták, hogy református vagyok. Na most már a helyzet az volt, hogy mikor mentünk hittanórára, a kapunál be kellett mutatni az ellenőrzőt. Én miután református lettem véletlenül, a rabbi és a református pap is ugyanabban az órában tanították a hittant. S akkor nem volt problémám a hiányzással. Sajnos elvesztettem az ellenőrző könyvem, amikor a legnagyobb szükségem lett volna rája, hogy mutassam meg, hogy nem vagyok zsidó, hanem református vagyok. Ha az a könyvem meglelt volna, megszöktem volna nagyon hamar a munkaszolgálat alól.